

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 227/1996 vp laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Eduskunta, jolle sosiaali- ja

terveysvaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 39/1996 vp, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/48) 45 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä lokakuuta 1992 annetussa laissa (948/92),

muutetaan 10 §:n 2 momentti, 11 §, 12 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 15 §:n 4 momentti, 22 ja 29 §, 30 §:n 1 momentti, 30 a, 31—33 ja 35—38 §, 41 §:n 5 momentti, 46 §:n 2 momentti, 58 §, 60 §:n 1 ja 6 momentti sekä 64, 64 a, 64 b, 65, 65 a ja 65 b §,

sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 2 momentti, 11 § ja 12 §:n 1 momentti 23 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa (956/71), 22 § osittain muutettuna 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetulla lailla (627/91), 29 § 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetussa laissa (396/95), 30 a § muutettuna 22 päivänä tammikuuta 1988 ja 14 päivänä lokakuuta 1994 annetuilla laeilla (39/88 ja 893/94), 35 § 6 päivänä huhtikuuta 1979 annetussa laissa (408/79), 38 § osittain muutettuna 10 päivänä heinäkuuta 1981 annetulla lailla (526/81), 41 §:n 5 momentti ja 46 §:n 2 momentti viimeksi mainitussa laissa, 58 § muutettuna 9 päivänä maaliskuuta 1962 ja 29 päivänä kesäkuuta 1990 annetuilla laeilla (205/62 ja 603/90), 60 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1642/92) ja 6 momentti 20 päivänä helmikuuta 1987 annetussa laissa (192/87), 64 § muutettuna mainituilla 22 päivänä tammikuuta 1988 ja 14 päivänä lokakuuta 1994 annetuilla laeilla sekä 8 päivänä tammikuuta 1993 annetulla lailla (21/93), 64 a ja 65 b § mainitussa 22 päivänä tammikuuta 1988 annetussa laissa, 64 b § 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1306/89) ja 65 a § mainitussa 10 päivänä heinäkuuta 1981 annetussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 11 a, 30 b, 32 a, 35 a, 41 b—41 e ja 53 h § seuraavasti:

10 §

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto vastaa 1 momentissa tarkoitetun työnantajan työntekijälle sattuneen työtapaturman korvaamisesta tämän lain mukaisesti ottaen huomioon 12 §:n 2 ja 5 momentin säännökset.

11 §

Jos työtapaturma sattuu sellaisen työnantajan työssä olevalle työntekijälle, joka on laininlyönyt vakuuttamisvelvollisuutensa, Tapaturmavakuutuslaitosten liitto vastaa tämän lain mukaisen korvauksen suorittamisesta. Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla on oi-

keus 36 §:ssä tarkoitetun maksun lisäksi perii työnantajalta, mitä näin määrätään korvauksena suoritettavaksi, kuitenkin enintään 1 000 markkaa tapaturmaa kohden.

11 a §

Jos muun kuin korvausasian yhteydessä syntyy epäselvyyttä siitä, onko työhön sovellettava tätä lakia ja asialla on periaatteellista merkitystä, asian ratkaisee asianomaisen työntekijän, työnantajan tai vakuutuslaitoksen hakemuksesta Tapaturmavakuutuslaitosten liitto.

12 §

Vakuuttamisvelvollisen työnantajan on itse 100 markan määrään asti suoritettava korvausta kustakin työtapaturmasta, jollei vakuutusta ole vapaaehtoisesti ulotettu käsittämään myös tätä korvausvelvollisuutta. Vakuutuskirjaan on aina merkittävä, onko työnantajalla omavastuu vai ei.

Jos työnantaja jättää suorittamatta 1 momentissa mainitun korvauksen tai jos syntyy erimielisyyttä sellaisen korvauksen suuruudesta, on vakuutuslaitos, jossa työntekijä on vakuutettu työtapaturman varalta, velvollinen lain mukaisesti suorittamaan sanotun korvauksen. Vastaava velvollisuus on Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla, jos 2 momentissa mainittu työnantaja laiminlyö korvausvelvollisuutensa.

Vakuutuslaitoksella ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla on oikeus periä työnantajalta 3 momentin mukaisesti suoritettu korvaus.

15 §

Sairaanhoidtoa on annettava tarpeettomia kustannuksia välttämällä vahingoittuneen terveydentilaa kuitenkin vaarantamatta. Vahingoittunut ei ole velvollinen ottamaan vastaan työtapaturman vuoksi tarpeellista hoitoa Suomen ulkopuolella, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

22 §

Työntekijä on velvollinen ottamaan vastaan lääkärin määräämää hoitoa, joka tarkoittaa hänen työ- tai toimintakykynsä parantamista. Tämä velvollisuus ei kuitenkaan koske hengenvaarallista toimenpidettä eikä ilman erityistä syytä Suomen ulkopuolella

annettavaa hoitoa. Sama koskee kuntoutusta sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään. Jos työntekijä ilman hyväksyttävää syytä kieltäytyy mainitusta hoidosta tai kuntoutuksesta, voidaan hänelle maksettavan päivärahan, tapaturmaeläkkeen ja haittarahan suorittaminen keskeyttää.

Jos vamma on pahentunut tai sairaus pitkittynyt vahingoittuneesta riippuvasta syystä, joka ei ole korvattavan vamman tai sairauden seurausta, voidaan häneltä määrääjäksi pidättää korvaus joko kokonaan tai osaksi.

Vakuutuslaitoksen on annettava 1 ja 2 momentissa tarkoitettu korvauksen keskeyttämisestä tai pidättämisestä päätös.

29 §

Tämän lain mukaista vakuutusta saa harjoittaa Suomessa 8 §:ssä tarkoitettuna vakuutuslaitoksena sellainen vakuutusyhtiölaissa (1062/79) tarkoitettu vakuutusyhtiö, jolla on oikeus toimilupansa perusteella harjoittaa suomalaisten vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten sekä Suomessa toimivien ulkomaisten vakuutusyhtiöiden vakuutusluokista annetun sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen (858/95) 1 §:n 1 kohdassa mainitun vahinkovakuutusluokan 1 mukaista vakuutusta ja joka on tehnyt toiminnan aloittamisesta 2 momentissa säädetyn ilmoituksen. Sama koskee ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/95) tarkoitettua ulkomaista vakuutusyhtiötä, jolla on oikeus harjoittaa edellä mainitun vahinkovakuutusluokan mukaista vakuutusta Suomessa.

Vakuutusyhtiön, joka aikoo harjoittaa tämän lain mukaista vakuutusta Suomessa, on viimeistään kahta kuukautta ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava siitä ministeriölle ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle tällaiselle vakuutuslaitokselle säädettyjen velvoitteiden täyttämistä varten.

Tämän lain mukaista vakuutusta harjoittavaan suomalaiseen vakuutusyhtiöön sovelletaan vakuutusyhtiölain ja ulkomaiseen vakuutusyhtiöön ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain säännöksiä, jollei tästä laista muuta johdu.

30 §

Niissä tapauksissa, joissa valtio on korvausvelvollinen työtapaturman tai ammattitaudin johdosta, korvauksen suorittaa valtiokonttori. Valtionkonttorista on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa sää-

detään vakuutuslaitoksesta. Valtionkonttoriin ei sovelleta 41 b §:n 2 ja 4—6 momenttia.

30 a §

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto hoitaa tämän lain mukaista vakuutusta harjoittavien vakuutuslaitosten yhteistoimintaa edellyttäviä tehtäviä sekä muita tehtäviä siten kuin tässä laissa tai muualla laissa tai asetuksessa säädetään. Tapaturmavakuutuslaitosten liitto huolehtii myös Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta asuin- ja oleskelupaikan vakuutuslaitokselle johtuvista tehtävistä.

Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimielimiä ovat yleiskokous ja hallitus. Liitossa toimii lisäksi tapaturma-asiaiden korvauslautakunta.

Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hallitukseen kuuluu enintään 13 varsinaista jäsentä siten, että heistä enintään seitsemän edustaa Tapaturmavakuutuslaitosten liiton jäsenlaitoksia sekä kolme työnantajien ja kolme työntekijöiden ja toimihenkilöiden keskeisiä keskusjärjestöjä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja valinnan vahvistaa ministeriö. Lisäksi hallitukseen kuuluu enintään viisi varajäsentä, joista yksi edustaa työnantajien ja yksi työntekijöiden ja toimihenkilöiden keskeisiä keskusjärjestöjä sekä yksi maatalousyrittäjien taloudellisia etuja valvovaa edustavinta järjestöä.

Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tehtävistä ja sen hallinnosta määrätään tarkemmin sen säännöissä. Ne annetaan asetuksella sen jälkeen, kun Tapaturmavakuutuslaitosten liitto on tehnyt niistä ehdotuksen ministeriölle.

Kaikkien tämän lain mukaista vakuutusta harjoittavien vakuutuslaitosten on kuuluttava Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon ja osallistuttava sen tehtävistä aiheutuviin kustannuksiin siten kuin tässä laissa säädetään. Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon kuuluvat lisäksi valtiokonttori ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettu maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos. Valtionkonttori osallistuu Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimintaan ja kustannuksiin vain siltä osin kuin ne liittyvät valtiokonttorin tästä laista johtuvien tehtävien toimeenpanoon. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen osallistumisesta Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimintaan ja sen kustannuksiin säädetään erikseen.

Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hoitaessa 1 momentin mukaisia tehtäviä siitä on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa tarkoitetuista vakuutuslaitoksista laissa tai asetuksessa säädetään.

30 b §

Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa on korvaustoimen yhtenäisyyden edistämiseksi tapaturma-asiaiden korvauslautakunta. Lautakunnassa on puheenjohtaja, kolme lakimiesjäsentä, neljä työmarkkinajäsentä, viisi lääkäriasiantuntijaa ja tarpeellinen määrä varamiehiä, jotka ministeriö määrää enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenten tulee olla perehtyneitä lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen. Puheenjohtajan ja lakimiesjäsenen tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita. Lääkäriasiantuntijoiden tulee olla Suomessa laillistettuja, vakuutuslääketieteeseen perehtyneitä lääkäreitä.

Tapaturma-asiaiden korvauslautakunnan puheenjohtajaksi määrätään ministeriön edustaja. Lakimiesjäsenet ja kaksi lääkäriasiantuntijaa määrätään Tapaturmavakuutuslaitosten liiton ehdotuksesta. Työmarkkinajäsenistä kaksi määrätään työnantajien ja kaksi työntekijöiden ja toimihenkilöiden keskeisten keskusjärjestöjen ehdotuksesta. Työmarkkinajäsenten varamiehistä määrätään yksi työnantajien ja yksi työntekijöiden ja toimihenkilöiden keskeisten keskusjärjestöjen ehdotuksesta. Lääkäriasiantuntijoista yksi määrätään työnantajien ja yksi työntekijöiden ja toimihenkilöiden keskeisten keskusjärjestöjen ehdotuksesta. Ehdotusten lakimiesjäseniksi ja muiksi kuin työmarkkinajärjestöjen ehdotuksesta määrättäviksi lääkäriasiantuntijoiksi tulee sisältää kaksi kertaa niin monta ehdokasta kuin tarvitaan. Lautakunta, joka voi toimia myös jakaantuneena jaostoihin, valitsee lakimiesjäsenistään tarvittavat varapuheenjohtajat.

Jos tapaturma-asiaiden korvauslautakunnan puheenjohtaja, jäsen, lääkäriasiantuntija tai varamies tulee pysyvästi estyneeksi tehtävänsä, ministeriö määrää hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden puheenjohtajan, jäsenen, lääkäriasiantuntijan tai varamiehen ottaen huomioon 2 momentin säännökset.

Tapaturma-asiaiden korvauslautakunnan säännöistä säädetään asetuksella. Ministeriö vahvistaa lautakunnan hakemuksesta asiat,

joista vakuutuslaitoksen on pyydyttävä lautakunnan lausunto.

31 §

Vakuutuslaitos ei voi kieltäytyä antamasta ja pitämästä voimassa siltä haettua tämän lain mukaista vakuutusta.

Vakuutuslaitoksen on vakuutusta myöntäessään annettava vakuuttamisvelvolliselle vakuutuksenottajalle kirjallinen todistus siitä, että kysymyksessä on tämän lain mukainen pakollinen vakuutus. Todistus on merkittävä vakuutuskirjaan ja 65 §:ssä tarkoitettuun tiedonantoon. Jos vakuutuksen sisältöä rajoitetaan tämän lain vastaisesti, vakuutus ei täytä tämän lain mukaista vakuuttamisvelvollisuutta.

32 §

Vakuutus sopimus tehdään vakuutuskau-
deksi. Vakuutuskautena on kalenterivuosi, paitsi milloin kysymyksessä on kesken vuot-
ta voimaan tuleva vakuutus, jolloin ensimmäinen vakuutuskausi päättyy vakuutuksen alkamista seuraavan kalenterivuoden lopu-
sa. Vakuutus jatkuu sen jälkeen vakuutus-
kauden kerrallaan, jollei vakuutuksenottaja ole sitä irtisanonut kirjallisesti viimeistään kolme kuukautta ennen vakuutuskauden loppumista.

Tämän lain mukaisen pakollisen vakuutuksen irtisanominen on pätevä vain, jos samalla näytetään, että uusi vakuutus tulee voimaan toisessa vakuutuslaitoksessa silloin, kun irtisanotun vakuutuksen voimassaolo päättyy.

Vakuutus sopimus voidaan tehdä myös määrättyä, kestoaltaan ajallisesti rajoitettua työtä tai työkohtetta varten. Tällainen vakuutus päättyy ilman irtisanomista ja vakuutuskautena on vakuutuksen voimassaoloaika. Jos työ kuitenkin kestää yli vakuutuskirjaan merkityn ajankohdan, vakuutuksen katsotaan olevan voimassa, kunnes työ on päättynyt. Vakuutuksenottajan on ilmoitettava vakuutuslaitokselle työn jatkumisesta ennen vakuutuskirjaan merkityn ajan päättymistä.

Jos muu kuin 3 momentissa tarkoitettu työ päättyy tai yritys lopettaa toimintansa taikka jos vakuuttamisvelvollisuus muutoin lakkaa, vakuutuksenottajan on ilmoitettava tästä kirjallisesti vakuutuslaitokselle vähintään kuukautta ennen vakuutuskauden päättymistä. Jos vakuutuksenottaja laiminlyö ilmoituksen, hän on velvollinen suorittamaan vakuutuslaitokselle kohtuullisen korvauksen laiminlyön-

tinsä johdosta aiheutuneista kustannuksista.

Jos vakuutusmaksua ulosmittauksella perittäessä vakuutuksenottaja havaitaan varattomaksi tai jos hänen oleskelupaikkansa on myös täytäntöönpanoviranomaisille tuntematon, vakuutus sopimus katsotaan mainitusta toteamishetkestä alkaen rauenneeksi.

Jos työnantaja, joka on ottanut tämän lain mukaisen vakuutuksen, asetetaan konkurssiin, työnantajan tähän tapaturmavakuutukseen perustuvat velvollisuudet siirtyvät konkurssin alkamisesta lukien konkurssipesälle. Vakuutusmaksut konkurssin ajalta maksaa konkurssipesä.

32 a §

Vakuutuslaitoksen on annettava tämän lain mukaisen pakollisen vakuutuksen vakuutusehdot kirjallisesti kahta kuukautta ennen niiden käyttöönottoa tiedoksi ministeriölle. Ministeriö voi tarvittaessa vaatia, että vakuutusyhtiö toimittaa ministeriölle selvityksen niistä vakuutusmaksujen perusteista, lomakeista sekä muista asiakirjoista, joita se käyttää tämän lain mukaisessa toiminnassaan.

33 §

Vakuutuksenantajan vastuun katsotaan alkavan siitä ajankohdasta, jolloin vakuutuslaitos tai sen asiamies todistettavasti vastaanotti vakuutushakemuksen, jollei myöhemmästä vastuun alkamisajasta ole erityisestä syystä sovitettu. Vastuun alkamisaika on merkittävä vakuutuskirjaan.

35 §

Tämän lain mukaista vakuutusta harjoittavalla vakuutuslaitoksella on oltava laskuperusteet, joissa määrätään, miten vakuutusmaksut lasketaan.

Vakuutusmaksun laskuperusteet on laadittava siten, että vakuutusmaksut ovat kohtuullisessa suhteessa vakuutuksista aiheutuviin kustannuksiin ottaen huomioon vakuutetun työn tapaturma- ja ammattitautiriski. Jos vakuutusmaksu tai vakuutuksen perusteella maksettavien korvausten määrä on siihen riittävän suuri, tulee myös vakuutuksenottajan oma vahinkotilasto ottaa huomioon vakuutusmaksua määrittäessä (*erikoistariffoituva vakuutus*). Ministeriö antaa määräyksiä riskien luokittelusta ja vakuutusmaksun määrittymisestä ammatin tai työn vaarallisuuden mukaan sekä vakuutuksenottajan oman vahinkotilaston huomioon ottamisesta vakuutusmaksun määrittymisessä. Vakuutusmak-

sun perustana olevaan palkkasummaan luetavista työansioista säädetään asetuksella.

Erikoistariffoidun vakuutuksen siirtyessä vakuutuslaitoksesta toiseen on vastaanottavalla vakuutuslaitoksella oikeus saada vakuutuksen vahinko- ja palkkasumatiedot viideltä viimeksi kuluneelta kalenterivuodelta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun vakuutusmaksuun sisällytetään määrä, jonka suuruus on kaksi prosenttia työnantajan vakuutusmaksusta lukuun ottamatta 57 §:ssä tarkoitettuja vakuutuksia, käytettäväksi työsuojelun edistämiseen niin kuin siitä työsuojelurahastolaissa (407/79) erikseen säädetään. Vakuutuslaitos suorittaa tämän määrän Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle, joka tilittää sen työsuojelurahastolle siten kuin asetuksella säädetään.

35 a §

Vakuutuskauden vakuutusmaksun muodostavat ennakkovakuutusmaksu ja tasoisuvakuutusmaksu. Vakuutuskauden ennakkovakuutusmaksu on suoritettava vakuutuslaitoksen määräämänä aikana. Jos vakuutuskauden lopullinen vakuutusmaksu ylittää tai alittaa perityn ennakkovakuutusmaksun määrän, vakuutuksenottajalta peritään tai hänelle palautetaan tasoisuvakuutusmaksuna lopullisen maksun ja ennakkomaksujen erotus vakuutuslaitoksen määräämänä aikana, kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa vakuutuskauden päättymisestä, jollei 37 §:stä muuta johdu. Sanottu määräaika ei koske päättyneitä erikoistariffoituja vakuutuksia, jos tästä on sovittu vakuutuksenottajan kanssa. Vakuutuslaitos voi vakuutusehdoissa määritellä määrän, jota pienempiä tasoisuvakuutusmaksuja ei peritä eikä palauteta. Tämä määrä saa olla enintään 50 markkaa.

36 §

Työnantaja, jonka työssä olevat työntekijät on vakuutettava mutta jonka on todettu laiminlyöneen vakuuttamisvelvollisuutensa, on velvollinen suorittamaan Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle maksun, joka vastaa kohtuulliseksi katsottavaa vakuutusmaksua enintään nelinkertaisena siltä ajalta, jota laiminlyönti koskee, ei kuitenkaan pitemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja kolmelta viimeksi kuluneelta kalenterivuodelta.

37 §

Jos vakuutuslaitos siitä syystä, että työnantaja on antanut vääriä tietoja tai laiminlyönyt vakuutusmaksun määräämistä varten tarpeellisten tietojen antamisen, ei ole voinut panna tämän maksettavaksi vastuun mukaista vakuutusmaksua, vakuutuslaitoksella on oikeus arvioida vastuun laajuus kuluneena vakuutuskautena ja periä työnantajalta vakuutusmaksu enintään nelinkertaisena siltä osalta, jota väärä ilmoitus tai laiminlyönti koskee.

38 §

Työnantajan maksettava vakuutusmaksu saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetään.

Samalla tavalla täytäntöönpanokelpoisia ovat vakuutus oikeuden, tapaturmalautakunnan, vakuutuslaitoksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton lainvoimaiset päätökset työnantajan suoritettaviksi määräytyistä maksuista ja korvauksista.

Jos vakuutusmaksua ei suoriteta 35 a §:ssä säädettyinä aikana, viivästymisajalta on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/82) 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua korkokannan mukaan.

Ulosottotoimin perittävää vakuutusmaksua korotetaan kertakaikkisesti 10 prosenttia. Vakuutuslaitos voi kuitenkin korotuksen sijasta jättäessään vakuutusmaksun ulosmittatavaksi periä saatavalleen 3 momentissa mainittua viivästyskorkoa. Vakuutusmaksu ja korotus tai sen sijaan tuleva korko ovat ulosottokelpoisia ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin 1 momentissa säädetään.

41 §

Vakuutuslaitokselle on toimitettava korvauksen saamista varten lääkärin antama selvitys vammasta tai sairaudesta. Työntekijä on lisäksi velvollinen vakuutuslaitoksen määräyksestä menemään vammansa tai sairautensa selvittämistä varten tutkittavaksi vakuutuslaitoksen nimeämälle lääkärille tai sen osoittamaan sairaalaan, ei kuitenkaan Suomen ulkopuolelle, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Tällaisen selvityksen kustannukset maksaa vakuutuslaitos. Työntekijä on myös velvollinen pyynnöstä toimittamaan vakuutuslaitokselle selvityksen korvaukseen.

vaikuttavista muista seikoista. Jos työntekijä ei toimita selvitystä kohtuullisessa ajassa eikä esitä laiminlyönnille hyväksyttävää syytä, asian käsittely voidaan keskeyttää siksi ajaksi, kunnes selvitys esitetään. Vakuutuslaitoksen on annettava keskeytyksestä päätös.

41 b §

Vakuutuslaitoksen on annettava korvausasiassa päätös viipymättä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa saatuaan 39, 41, 41 a, 44 ja 46 §:ssä tarkoitettut selvitykset. Päätös leskeneläkkeeseen oikeutetun työ- tai eläketulojen vaikutuksesta leskeneläkkeeseen on kuitenkin annettava vuoden kuluessa siitä, kun vakuutuslaitokselta on haettu korvausta kuoleman tai katoamisen johdosta.

Jos vakuutuslaitos ei ole antanut päätöstä 1 momentissa tarkoitettun ajan kuluessa eikä viivästyminen johdu asian käsittelystä muutoksenhakuelimessä tai tapaturma-asiaa korvauslautakunnassa, siirtyy korvausasian käsittely tältä osin Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle. Sen on huolehdittava korvausasian asianmukaisesta käsittelystä ja suoritettava lain edellyttämä korvaus.

Jollei 47 §:stä muuta johdu, vakuutuslaitoksen on maksettava päätöksensä perustuva korvaus 14 päivän kuluessa päätöksensä antamisesta ja muutoksenhakuelimen päätöseen perustuva korvaus 30 päivän kuluessa siitä, kun vakuutuslaitos sai 1 momentissa tarkoitettun selvityksen ja päätös tuli lainvoimaiseksi.

Jos vakuutuslaitos ei suorita korvausta siten kuin 3 momentissa säädetään, Tapaturmavakuutuslaitosten liitto maksaa korvauksen.

Asia tulee vireille Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa 2 ja 4 momentin mukaista menettelyä varten asianosaisen hakemukselta. Vakuutuslaitoksen on viipymättä toimitettava Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle sen asian ratkaisemista varten pyytämä selvitys sekä hallussaan olevat asiakirjat. Jos selvitystä ja asiakirjoja ei ole toimitettu Tapaturmavakuutuslaitosten liiton asettamassa kohtuullisessa määräajassa, voidaan päätöksen antaminen tai korvauksen maksaminen myös tällä perusteella katsoa laiminlyödyksi. Tapaturmavakuutuslaitosten liiton on annettava hakemuksen johdosta viipymättä päätös.

Kun asia on siirtynyt Tapaturmavakuutuslaitosten liiton käsiteltäväksi, sillä on oikeus periä asianomaiselta vakuutuslaitokselta ta-

kaisin tämän pykälän perusteella suorittamansa korvaus ja kohtuulliset käsittelykustannukset sekä laiminlyöntimaksu, jonka suuruuden ministeriö vahvistaa. Ministeriö vahvistaa myös käsittelykustannusten perusteet Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hakemuksesta. Siltä osin kuin takaisinperityt korvaus- ja käsittelykustannukset ja laiminlyöntimaksut eivät vastaa tämän pykälän perusteella Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle aiheutuneita kustannuksia, vakuutuslaitosten on osallistuttava niiden kattamiseen siten kuin 58 §:ssä säädetään.

41 c §

Vakuutuslaitos on velvollinen antamaan työntekijälle korvausasiassa tämän lain edellyttämän neuvonnan ja palvelun hänen omalla kielellään joko suomeksi tai ruotsiksi. Työntekijällä on myös oikeus käyttää tätä kieltä vakuutuslaitoksen kanssa asioidessaan.

Jos vakuutuslaitos ei noudata, mitä 1 momentissa säädetään, Tapaturmavakuutuslaitosten liiton on annettava työntekijälle mainitussa momentissa tarkoitettua neuvontaa ja palvelua.

41 d §

Jos vakuutuslaitoksessa käsiteltävä korvausasia koskee lääketieteellisen seikan arviointia, laillistetun lääkärin on osallistuttava asian käsittelyyn ja merkittävä kannanottonsa asiakirjoihin.

41 e §

Vakuutuslaitoksen on viipymättä toimitettava korvausta koskeva päätöksensä asianosaiselle tai hänen omaiselleen näiden ilmoittamalla osoitteella. Päätös on kirjoitettava suomeksi tai ruotsiksi sen mukaan, mikä on työntekijän tai, jos asia koskee hänen omaistaan, tämän kieli.

Vakuutuslaitoksen on merkittävä sille saapuneeseen valitukseen, tapaturmailmoitukseen, lääkärinlausuntoon tai muuhun asiakirjaan ja selvitykseen luotettavasti päivämäärä, jona se on saapunut vakuutuslaitokseen.

Vakuutuslaitoksen on säilytettävä tämän lain mukaiseen vakuutukseen ja korvausasiaan liittyvät asiakirjat ja tiedot siten kuin Tapaturmavakuutuslaitosten liitto ministeriön antamien yleisohjeiden mukaan tarkemmin määrää. Tässä tarkoitettut asiakirjat ja tiedot voidaan kuitenkin yleisohjeissa määrätyn ajan kuluttua säilyttää alkuperäisten asemes-

ta tallennettuina sellaisella ministeriön hyväksymällä menetelmällä, jolla luotettavasti säilytetään alkuperäisten asiakirjojen ja tietojen asiasisältö. Tällä tavoin tallennettuina niiden katsotaan vastaavan alkuperäisiä, jollei muuta näytetä.

46 §

Korvauksensaaja on velvollinen vakuutuslaitoksen määräyksestä ja sen kustannuksella käymään korvaukseen vaikuttavan vamman- tai sairautensa selvittämistä varten tutkitavana vakuutuslaitoksen nimeämän lääkärin luona tai sen osoittamassa sairaalassa, ei kuitenkaan Suomen ulkopuolella, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Niin ikään korvauksensaaja on velvollinen vakuutuslaitoksen pyynnöstä kohtuullisessa ajassa toimittamaan sille selvityksen korvaukseen vaikuttavista muista seikoista. Jos korvauksensaaja ilman hyväksyttävää syytä jättää tutkimusmääräyksen tai selvityspyynnön noudattamatta, vakuutuslaitos voi keskeyttää kyseessä olevan korvauksen maksamisen siksi, kunnes määräystä tai pyyntöä on noudatettu. Vakuutuslaitoksen on annettava keskeytyksestä päätös.

53 h §

Mitä tässä luvussa säädetään vakuutuslaitoksen päätöksestä, koskee soveltuvin osin Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tämän lain nojalla antamaa päätöstä. Vakuutuslaitos ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla 41 b §:n 1—4 momentin nojalla annettuun Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tai muutoksenhakuelimen päätökseen.

58 §

Vakuutuslaitos on velvollinen suorittamaan vuosittain Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle erityisen maksun käytettäväksi sille vakuuttamattomassa työssä sattuvista työtapaturmista, Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta johtuvista asuin- ja oleskelupaikan vakuutuslaitoksen tehtävistä sekä muista tämän lain mukaisista tehtävistä aiheutuvien kustannusten kattamista varten. Maksun perusteet vahvistaa ministeriö liiton hakemuksesta enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Vakuutuslaitos tilittää maksut Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle siten kuin asetuksella säädetään.

60 §

Tämän lain 11 ja 12 §:ssä, 16 §:n 3 momentissa, 20 §:n 1 ja 2 momentissa, 28 §:n 6 momentissa, 35 a §:ssä ja 53 §:n 5 momentissa säädettyjä markkamääriä tarkistetaan kalenterivuositain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n soveltamista varten. Tarkistettujen markkamäärien pyöristetään siten, että 20 §:n 2 momentissa säädetty markkamäärä pyöristetään lähimmäksi tädeksi kymmeneksi penniksi ja 1 momentissa säädetty markkamäärä lähimmäksi tädeksi markaksi, 12 ja 35 a §:ssä säädetty markkamäärä lähimmäksi tädeksi kymmeneksi markaksi sekä 11 §:ssä, 16 §:n 3 momentissa, 28 §:n 6 momentissa ja 53 §:n 5 momentissa säädetty markkamäärä lähimmäksi tädeksi sadaksi markaksi.

Vakuutuslaitokset osallistuvat 2, 3 ja 5 momentin mukaisiin korotuksiin ja sellaisiin 15 §:ssä mainittuihin korvauksiin, jotka maksetaan, kun tapaturman sattumispäivää seuraavan vuoden alusta on kulunut yli yhdeksän vuotta, siten kuin ministeriö määrää. Vakuutuslaitokset tilittävät korotusten ja korvausten jaon mukaisen tasauksen Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon siten kuin asetuksella säädetään.

64 §

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto pitää tilastoa tässä laissa, ammatitautilaissa (1343/88) ja valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetussa laissa (449/90) tarkoitetuista työtapaturmista ja ammattitau- deista sekä niistä maksetuista korvauksista. Sama koskee valtion työssä sattuneita tapaturmia ja ammattitau- teja, joista maksetaan korvaus valtion varoista.

Tämän lain mukaista vakuutusta harjoittavan vakuutuslaitoksen ja valtiokonttorin on annettava Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle 1 momentissa mainittua tilastoa varten tarvittavat tiedot. Näiden tulee sisältää tiedot työtapaturmista ja ammattitau- deista, niiden aiheuttamista vammoista ja sairauksista, kul- lekin korvauksensaajalle maksettavista kor- vauksista ja korvauksen suuruuteen vaikutta- vista tekijöistä samoin kuin vakuutuksenotta- jasta, tämän toimialasta, maksetuista palkoi- sta ja vakuutusmaksuista.

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto antaa tilastokeskukselle sen toimialaan kuuluvien, yhteiskuntaoloja ja niiden kehitystä kuvaavien tilastojen laadintaa varten 39 §:n mukaiseen tapaturmailmoitukseen perustuvat, tarpeelliset tiedot.

Ministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset tietojen antamisesta.

64 a §

Vakuutuslaitos tai Tapaturmavakuutuslaitosten liitto voi antaa työterveyslaitokselle tiedot työperäisten sairauksien rekisteriä varten.

64 b §

Vakuutuslaitoksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton on ulosottoa varten asianomaisten viranomaisten pyynnöstä ilmoitettava korvauksensaajalle maksamansa päivärahan, elinkoron, huoltoeläkkeen, tapaturmaeläkkeen ja perhe-eläkkeen määrä sekä tiedossaan olevat muut laitokset, jotka maksavat työntekijälle toimeentuloetuksia.

65 §

Työnantajan toimesta on sopivassa paikassa pidettävä nähtävänä tämä laki ja tiedonanto siitä, keneltä työtapaturman sattuessa on haettava korvausta.

65 a §

Valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen tai laitos, julkisessa virassa oleva lääkäri, sairaala, eläketurvakeskus sekä lakisääteistä vakuutusta harjoittava vakuutus- tai eläkelaitos on velvollinen pyynnöstä antamaan tässä laissa tarkoitettulle vakuutuslaitokselle, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle ja muutoksenhakuviranomaiselle maksutta kaikki hallussaan olevat käsiteltävänä olevan vakuutus- ja korvausasian ratkaisuun vaikuttavat tiedot. Sama koskee työnantajaa ja työpaikkaterveydenhuollosta vastaavaa lääkäriä, jolla on tämän toimensa perusteella hallussaan vahingoittuneen terveydentilaa koskevaa aineistoa. Vakuutuslaitos ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitto ovat velvollisia maksamaan kohdullisen palkkion tässä pykälässä säädetyn velvoituksen perusteella annetusta lääkärinlausunnosta.

65 b §

Tieteellistä tutkimusta varten vakuutuslaitos tai Tapaturmavakuutuslaitosten liitto voi antaa hallussaan olevia vakuutus- ja kor-

vausasiaa koskevia tietoja edellyttäen, ettei kysymyksessä ole 56 a §:n 1 momentissa tarkoitettu salassa pidettävä tieto. Ministeriö voi kuitenkin antaa luvan 56 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen tietojen antamiseen tieteellistä tutkimusta varten, jos tietojen luovutus ja käyttö ei vaaranna niitä etuja, joiden turvaamiseksi salassapidosta on säädetty. Jollei luvasta muuta johdu, luvan saajan salassapitovelvollisuudesta on voimassa, mitä 56 a §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Lain 29, 31, 32, 32 a, 35, 35 a ja 37 §, 38 §:n 3 ja 4 momentti sekä 60 §:n 1 ja 6 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 1999.

Ennen tämän lain voimaantuloa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen harjoittamista varten myönnetyn toimiluvan voimassaolo lakkaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1998. Tämän lain 29 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus voidaan tehdä jo ennen mainitun pykälän voimaantuloa.

Tätä lakia sovellettaessa pidetään 11 §:ssä, 12 §:n 1 momentissa ja 35 a §:ssä tarkoitettuja markkamääriä vuoden 1971 yleistä palkkatasoa vastaavina.

Valtiokonttorissa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat, vakuuttamattomasta työstä johtuvat asiat siirtyvät Tapaturmavakuutuslaitosten liiton käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi 1 päivänä huhtikuuta 1997. Sama koskee valtiokonttorin ennen tämän lain voimaantuloa myöntämien korvausten maksamista, tarkistamista ja muita niihin liittyviä tehtäviä. Näistä tehtävistä valtiokonttorille vuonna 1997 aiheutuvat kustannukset otetaan huomioon määrättäessä tämän lain 58 §:n mukaista maksua vuodelle 1997. Tapaturmavakuutuslaitosten liitto suorittaa niitä vastaavan osuuden valtiokonttorille viimeistään 31 päivänä elokuuta 1997.

Jos tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten perusteella vakuutuslaitoksilta vuodelta 1996 peritty maksu ei kata sanottuna vuonna yksityisten työnantajien työssä sattuvista tapaturmista valtiolle aiheutuvia kustannuksia, kattamatta jäänyt osuus otetaan huomioon määrättäessä tämän lain 58 §:n mukaista maksua vuodelle 1997. Tapaturmavakuutuslaitosten liitto suorittaa sitä vastaavan osuuden valtiokonttorille viimeistään 31 päivänä elokuuta 1997. Jos vuodelta 1996 peritty maksu ylittää mainitusta toiminnasta valtiolle kyseisenä vuonna aiheutu-

neet kustannukset, valtiokonttori suorittaa viimeistään mainittuna päivänä ylimenevän osuuden Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle käytettäväksi vakuuttamattomassa työssä sattuneista tapaturmista vuonna 1997 aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

Tämän lain 30 a §:n voimaan tullessa Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto ry:stä tulee Tapaturmavakuutuslaitosten liitto.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (625/91) 4 § seuraavasti:

4 §

Korvattava kuntoutus

Kuntoutujalle korvataan kuntoutuksesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset sekä suoritetaan korvausta kuntoutusajalta syntyneestä ansionmenetyksestä siten kuin jäljem-

pänä säädetään. Kuntoutuja ei ole velvollinen ottamaan vastaan tämän lain mukaista kuntoutusta Suomen ulkopuolella, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Laki

maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 9 ja 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1981 annetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) 9 §:n 1 momentti ja 22 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 1 momentti 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (628/91), 22 §:n 1 momentti 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1307/89) ja 22 §:n 3 momentti 22 päivänä tammikuuta 1988 annetussa laissa (40/88), seuraavasti:

9 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, korvauksen hakemisesta, korvausvelvollisuudesta, korvauksesta, korvausasian käsittelystä, korvauksensaajan puhevallan käyttämisestä, tapaturmavakuutuslaitoksen päätöksen alistamisesta, osallistumisesta tapaturmalautakunnan toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin, muutoksenhausta tapaturmavakuutuslaitoksen päätökseen ja vakuutusmaksun maksuun-

panoon, tapaturmavakuutuslaitoksen takaisinsaantioikeudesta sekä tiedoksiantovelvollisuudesta on soveltuvin osin voimassa, mitä tapaturmavakuutuslaissa, ammattitautilaissa ja tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetussa laissa (625/91) säädetään. Mitä näissä laeissa säädetään työntekijästä ja vakuutuslaitoksesta, sovelletaan vastaavasti maatalousyrittäjään ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitok-

seen. Tämän lain mukaisiin asioihin ei kuitenkaan sovelleta, mitä tapaturmavakuutuslain 30 b §:ssä ja 41 b §:n 2 ja 4—6 momentissa säädetään.

22 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 16 §:ssä, 18 §:n 1 momentissa ja 19 §:ssä, maatalousyrittäjien eläkelain 16 ja 17 §:ssä sekä tapaturmavakuutuslain 30 a, 37, 56 a, 61 a, 63, 64, 64 a, 64 b, 65 a ja 65 b §:ssä säädetään. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on velvollinen osallistumaan tapaturmavakuutuslain 30 a §:ssä tarkoitetun Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimintaan ja kustannuksiin siltä osin kuin ne liittyvät tämän lain toimeenpanoon. Mi-

nisteriö vahvistaa ne perusteet, joiden mukaan edellä tarkoitetut kustannukset laskeaan.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos pitää ja julkaisee tilastoa tässä laissa tarkoitetuista työvahingoista ja niiden perusteella maksetuista korvauksista. Se antaa tarpeelliset tiedot Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle tapaturmavakuutuslain 64 §:n 1 momentissa tarkoitetun tilaston sekä tilastokeskukselle mainitun lain 64 §:n 3 momentissa tarkoitettujen tilastojen pitämistä varten. Ministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset tämän momentin säännösten soveltamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997.

Laki

vakuutusyhtiölain 2 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/79) 2 luvun 5 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetussa laissa (389/95), seuraavasti:

2 luku

Vakuutusyhtiön perustaminen

5 §

tekijäin eläkelaisissa (395/61). Oikeudesta harjoittaa lakisääteistä tapaturmavakuutusta on voimassa, mitä siitä tapaturmavakuutuslaissa (608/48) säädetään.

Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan vakuutusyhtiön toimiluvasta säädetään työn-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 1996

